

REGIONALNA
KOLONIJA
PUSTOVANJA
VUNE

Stari zanat sačuvan od zaborava

U Carskoj palati, na lokalitetu antičkog Sirmijuma, na desetine žena iz Srbije i BiH drevnom tekstilnom tehnikom oblikovalo je vunu na Prvoj regionalnoj koloniji pustovanja vune održanoj od 23. do 26. oktobra u Sremskoj Mitrovici.

SANJA ŽUJOVIĆ

Koloniju su organizovali NALED i Etno mreža, u partnerstvu sa udruženjem „Bosanske rukotvorine“, kroz projekat „Zajedno za kulturni turizam“, a koji se sprovodi uz podršku Evropske unije. Na koloniji su najviše rađeni komadi sa motivima mozaika Carske palate, a najzastupljeniji je bio Solomonov čvor.

Tokom diplomatskog dana, 25. oktobra, koloniju su posetili zamenika šefa delegacije EU Plamena Halaceva, potpredsednica Vlade i ministarka kulture Maja Gojković, ambasador Kanade Džajls Norman, ambasador Španije Raul Bartolome Molina i drugi. Za sve one koji su prvi put došli u Sremsku Mitrovicu, to je bila prilika da se upoznaju sa bogatim kulturno-istorijskim nasleđem i uživaju u lepotama ovog grada.

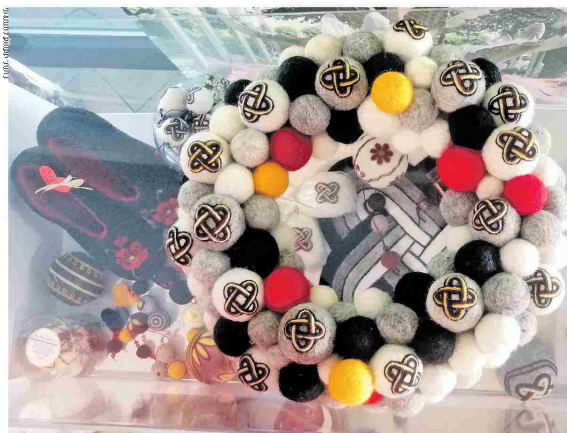
PROMOCIJA KULTURNOG NASLEDA

Po rečima Maje Gojković, uprkos sve većoj fasciniranosti tehnološkim napretkom i digitalnim sadržajima, ne smemo da zaboravimo na važnost očuvanja naših korena i nasleđa, koje je identitet jednog naroda i države.

U razgovoru sa izvršnom direktorkom NALED-a i predsednicom Etno mreže Violetom Jovanović saznali smo da je cilj projekta ekonomsko osnaživanje žena, kroz istovremeno očuvanje bogatog kulturnog nasleđa ovog podneblja.

Ovim projektom radimo na afirmaciji žena, pre svega iz ruralnih krajeva, majstora starih tehnika izrade ručnog rada. Istovremeno, radimo i na promociji kulturnog nasleđa i turističke ponude Srbije i BiH. Kolonija je okupila žene iz pograničnog područja obe države kako bi radile komade sa motivima našeg podneblja koji su nam zajednički. Na taj način se grade i novi mostovi saradnje – rekla je Jovanovićeva.

Jovanovićeva je istakla da Etno mreža, kao

krvna asocijacija udruženja proizvođača autentičnog ručnog rada iz cele Srbije, afirmiše stare tehnike ručnog rada, među kojima je i pustovanje.

U projektu je učestvovalo oko 60 žena, koje su imale priliku da se upoznaju, razmenjuju iskustva, da nauče i usavrše tehniku pustovanja, ali i da zajedno rade na dizajnu i plasmanu svojih proizvoda – rekla je Jovanovićeva uz zahvalnost gradonačelnici Sremske Mitrovice Svetlani Milovanović i lokalnom udruženju „Zlatno runo Sirmijuma“ na gostoprimstvu i podršci u organizaciji događaja.

Na koloniji u Carskoj palati vredne, ljubazne žene, majstori starih tehnika, znatiželjima su objašnjavale kako predmeti nastaju, ali, na naše prijatno iznenađenje, i sami smo mogli da se probamo u ovom poslu, uz nekoliko propratnih saveta.

„OBOŽAVAM OVAJ POSAO“

Sa tehnikom rada bliže nas je upoznala Ljiljana Žderić, iz udruženja „Zlatno runo Sirmijuma“ iz Sremske Mitrovice, koja nam je rekla da se ovim poslom bavi već tri godine i da ga obožava.

Pre nego što ku početi da se bavim pustovanjem, mislila sam da vunu nikada neću uzeti u ruke, a danas vunu ne mogu da ispustim iz ruku, toliko volim ovaj posao – sa osmehom nam je rekla Ljiljana i dodala da sa uživanjem radi i do deset sati dnevno.

Žderićeva priča da je u posao ušla slučajno. Htela je da pomogne kumi u velikom projektu Etno mreže za Dubai i tako je sve počelo. Bez ikakve obuke naučila je da pustuje i sada bez vune ne može ni dana. Kaže da je za ovaj posao potrebna samo dobra volja.

Pustovanje je drevna tehnika obrade vune, starija i od tkanja. Postoje suvi i mokri pust. Kod svug, vuna se ručno valja, odnosno trlja do čvrstine koju želimo i nanosi se u slojevima. Zatim je bockamo iglicom kako bismo oblikovali predmet. Posle toga ide šaranje, dodavanje motiva, i proizvod je gotov. Što se tiče mokrog

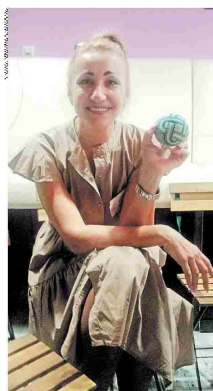
Foto: Marijana Krčić

Foto: Džajls Norman

Foto: Džajls Norman

KOLONIJA JE OKUPILA ŽENE IZ SRBIJE I BIH KAKO BI RADILE KOMADE SA MOTIVIMA NAŠEG PODNEBLJA KOJI SU NAM ZAJEDNIČKI. TAKO SE GRADE I NOVI MOSTOVI SARADNJE - REKLA JE VIOLETA JOVANOVIĆ, PREDSEDNICA ETNO MREŽE

NAMENA LOPTICA JE, NA PRIMER, ANTISTRES, SLUŽI I KAO UKRAS ZA JELKU ILI DEKORACIJU PROSTORIJE, ALI I KAO DEČJA IGRAČKA - KAŽE LJILJANA ŽDERIĆ IZ „ZLATNOG RUNA“

rodna nošnja, privesci za ključeve... Od mokrog pustovanja se prave podmetači za stolice, čaše, ukrasni nadstolnjaci, sa motivima po želji kupca ili ih one same kreiraju.

- Namena loptica je, na primer, antistres, služi i kao ukras za novogodišnju jelku ili dekoraciju prostorije i kao dečja igračka. Ovo su u davna vremena bile prve dečje igračke. Mi smo sve modernizovali i prilagodili sadašnjem trenutku. Loptica bez šare može da se stavi u veš-mašinu da bi veš bio mekan - otkriva nam Ljiljana koristan savet.

Za izradu loptica potrebno je sa sve šaranjem oko šest sati, a za zepice (patofne) između 10 i 12 sati.

- Izrada traje dugo jer moraju da se osuše prirodno, na vazduhu. U toku pripreme proizvod se prelije vrelom vodom da bi se skupio koliko treba kako bi prilikom narednih pranja ostao isti. Zepice stavljamo na kalup da se oblikuju po veličini stopala. Kupac može prilikom upotrebe proizvod da pere u mašini na 30 stepeni - kaže Žderićeva.

Važno je da je vuna kvalitetna, da bude prirodne boje - bela, siva i braon. Kada se boji, koristi se sve iz prirode - orahov list, paprika, cvekla, cvetovi biljaka...

Proizvodi su unikatni i zainteresovanost za njih je velika. Kupci su i strane delegacije, a u našim ambasadama i ministarstvima protokolarni pokloni su baš ovi proizvodi od vune, kao i od veza i zlatoveza.

IZLOŽBA "100 ŽENA 100 MINIJATURA"

Prilika za predstavljanje žena i njihovog ručnog rada primenom starih tehnika jeste i predstojeća žirirana izložba "100 žena 100 minijatura", koju već deset godina organizuje Etno mreža pod pokroviteljstvom Ambasade Kanade, uz podršku NALED-a i društveno odgovornih kompanija.

- Žene tokom izložbe imaju priliku da se takmiče, afirmišu i dobiju priznanje za svoj rad. Prošle godine tu su bili i muškarci koji su jednako kvalitetno radili, a bilo je i mladih. Najmlađa učesnica je devojčica (10) koja je naučila zanat od bake, a osvojila je i nagradu. To je najbolja potvrda da smo na dobrom putu da sačuvamo od zaborava tradicionalne zanate i kulturnu baštinu Srbije - rekla je Violeta Jovanović.

Ekspozit će biti izloženi u izložbenom salonu Etno mreže u Beogradu.

pustovanja, ono je zahtevnije. Koriste se vuna, voda i domaći sapun. Potrebna je i prostorija sa specijalnim stolovima koji imaju male kanale niz koje se sliva voda jer se puno vode i sapuna koristi do finalizacije proizvoda - objašnjava Ljiljana.

Kaže da je mokro pustovanje teže jer je potrebno više snage u rukama, ali da ona voli da radi obe tehnike. Kad joj ponestane ideja za šaranje, uzme da valja vunu. Inače, Udruženje „Zlatno runo“ okuplja nekoliko žena, a samo ona i Olgica Savić rade mokro pustovanje.

- Solomonov čvor najviše radimo jer je on mitrovački zaštitni znak, lep je, ukrasan, nekima i komplikovan za izradu, ali su ovde vešte ruke žena iz Loznice jako lepo uradile ovaj motiv - priča Ljiljana.

NAKIT, LOPTICE, PRIVESCI

Od vune se prave razni predmeti - nakit, ukrasne, dekorativne male i velike lopte, na-